

Q2

גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים

[קישור לדוח נגיש](#)

3	גילוי נוסף לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים – רשימת לוחות	18	סיכון מניות
4	יחסים פיקוחיים עיקריים וסקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון	18	סיכון נזילות
4	יחסים פיקוחיים עיקריים (KM1)	18	יחס כיסוי הנזילות – טבלת גילויים עיקריים (LIQ1)
5	רקע כללי ועקרונות כללים לדיווח	19	סיכון נזילות – גילוי איכותי וגילויים נוספים בגין יחס כיסוי הנזילות (LIQA)
5	גישת התאגיד הבנקאי לניהול סיכונים	20	סיכונים נוספים
6	הסיכונים המובילים והמתפתחים המהותיים	20	סיכון תפעולי
6	סקירת נכסי סיכון משוקללים (OV1)	21	סיכונים אחרים
6	מידע נוסף על חשיפה לסיכון והערכתו שאיננו נכלל בדרישות הגילוי של נדבך 3	22	תוספות
6	הון ומינוף	23	נספח: מילון מונחים
7	הרכב ההון		
7	הלימות ההון		
7	יחס המינוף		
8	השוואה בין נכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף (LR1)		
8	גילוי על יחס המינוף (LR2)		
9	סיכון אשראי		
9	איכות האשראי של חשיפות אשראי (CR1)		
10	שיטות להפחתת סיכון אשראי – סקירה (CR3)		
11	הגישה הסטנדרטית – חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקולות סיכון (CR5)		
12	הקצאת הון בגין התאמות שערך לסיכון אשראי (CCR2) (CVA)		
13	סיכון שוק		
17	סיכון שוק בגישה הסטנדרטית (MR1)		
17	סיכון ריבית (IRRBB) בתיק הבנקאי		

גילוי נוסף לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים - רשימת לוחות

עמוד

4	יחסים פיקוחיים עיקריים (KM1)
6	סקירת נכסי סיכון משוקלים (OV1)
7	רכיבי ההון לצורך חישוב יחס הון
8	השוואה בין נכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף (LR1)
8	גילוי על יחס המינוף (LR2)
9	איכות האשראי של חשיפות אשראי
10	שיטות להפחתת סיכון אשראי - גילוי כמותי
11	חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקלות סיכון
12	ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי גישה פיקוחית (CCR1)
12	הקצאת הון בגין התאמות שערור לסיכון אשראי (CCR2) (CVA)
13	הקשר בין סעיפי מאזן לבין פוזיציות שנכללו בגילוי על סיכון השוק
14	פירוט החשיפה הקבוצתית והמגבלות - במדד רגישות השווי הכלכלי לשינויים מקביליים של עקומי הריבית ב-100 נק' בסיס (מודל ה-EVE)
14	פירוט החשיפה הקבוצתית והמגבלות - ירידת השווי החשבונאי בתרחישי ביניים
15	פירוט החשיפה במונחי ה-VaR הכולל
15	פירוט החשיפה במונחי ה-VaR על פעילות המסחר
16	התפלגות השקעת ההון בפועל ביחס למגבלות שנקבעו (הנתונים מוצגים ביחס להון)
16	נתונים (חשבונאיים) אודות היקפי הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים, של הבנק והחברות המאוחדות שלו
17	פירוט הקצאת ההון לסיכונים השוק לפי הגישה הסטנדרטית
18	יחס כיסוי הנזילות - טבלת גילויים עיקריים (LIQ1)
19	פירוט מבנה כרית הנזילות
19	התפלגות יחס כיסוי הנזילות לפי ישויות משפטיות בקבוצה (ממוצע לרבעון רביעי)
20	נכסים זמינים ולא מוגבלים

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 15 באוגוסט 2019, במסגרת אישור הדוח לרבעון שני 2019, הוחלט לאשר ולפרסם את הדיווח בנושא "הגילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים". למידע רלבנטי נוסף, יש לעיין בפרק "סקירת הסיכונים" בדוח הדירקטוריון וההנהלה, הן בדוח שנתי 2018 והן בדוח רבעון ראשון 2019 וכן במסמך "הגילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם במסגרת דוח שנתי 2018.

● יחסים פיקוחיים עיקריים וסקירת ניהול סיכונים ונכסי

סיכון

יחסים פיקוחיים עיקריים (KM1)

30.6.2018	30.9.2018	31.12.2018	31.3.2019	30.6.2019	
במיליוני שקלים חדשים					
					הון זמין
16,642	16,990	17,504	17,966	18,505	הון עצמי רובד 1
16,390	16,751	17,284	17,762	18,318	הון עצמי רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
17,354	17,702	18,216	18,500	19,039	הון רובד 1
16,390	16,751	17,284	17,762	18,318	הון רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
22,549	22,899	23,356	23,186	23,746	הון כולל
19,081	19,444	20,000	20,543	21,106	הון כולל, לפני השפעת הוראות מעבר
					נכסי סיכון משוקלים
169,409	169,503	170,921	176,646	178,452	סך הכל נכסי סיכון משוקלים
					יחסי הלימות הון (באחוזים), לפי הוראות המפקח על הבנקים
9.82	10.02	10.24	10.17	10.37	יחס הון עצמי רובד 1
9.67	9.87	10.11	10.05	10.32	יחס הון עצמי רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
10.24	10.44	10.66	10.47	10.67	יחס הון רובד 1
9.67	9.87	10.11	10.05	10.32	יחס הון רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
13.31	13.51	13.67	13.13	13.31	יחס הון כולל
11.25	11.45	11.70	11.63	11.89	יחס הון כולל, לפני השפעת הוראות מעבר
9.18	9.19	9.19	9.19	9.20	יחס הון עצמי רובד 1 הנדרש ע"י המפקח על הבנקים
0.64	0.83	1.05	0.98	1.17	יחס הון עצמי רובד 1 מעבר לנדרש ע"י המפקח על הבנקים
					יחס המינוף, לפי הוראות המפקח על הבנקים
257,743	259,412	264,000	264,166	269,827	סך החשיפות (במיליוני שקלים חדשים)
6.7	6.8	6.9	7.0	7.1	יחס המינוף (באחוזים)
6.4	6.5	6.5	6.7	6.8	יחס המינוף, לפני השפעת הוראות מעבר (באחוזים)
					יחס כיסוי נזילות, לפי הוראות המפקח על הבנקים
46,038	43,164	42,830	43,860	42,384	סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה
34,097	34,519	34,326	32,886	31,800	סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים
135.0	125.0	124.8	133.4	133.3	יחס כיסוי נזילות (באחוזים)

רקע כללי ועקרונות כללים לדיווח

רקע כללי: הדוח שלהלן ("דוח הסיכונים") הוכן בהתאם להוראות הדיווח של המפקח על הבנקים בדבר "דרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים".

בדוח זה יושמה לראשונה במלואה הוראת הדיווח המעודכנת שפורסמה במסגרת החוזר בדבר "שיפור השימושיות של הדוחות לציבור של תאגידים בנקאיים לשנים 2017 ו-2018", בהתייחס לדוח רבעוני. יצוין כי בהוראה המעודכנת הוגדרה באופן מפורש תדירות דרישות הגילוי הכמותיות והאיכותיות. כיוון שחלק ניכר מדרישות הגילוי הוגדרו כדרישות בתדירות שנתית בלבד, יש לעיין בדוח זה יחד עם דוח הסיכונים שפורסם במסגרת דוח שנתי 2018. לפרטים נוספים, ובכלל זה פרטים בדבר "עקרונות כלליות לדיווח", ראו דוח הסיכונים שפורסם במסגרת דוח שנתי 2018 (עמ' 5).

עקרונות כללים לדיווח. לקראת פרסום דוח הסיכונים הראשון, במסגרת דוח שנתי 2015, נקבעו עקרונות כלליים לדיווח, אשר תוקפו ועודכנו במסגרת ההיערכות ליישום הוראת הדיווח המעודכנת, והכל בכפוף להוראות הדיווח.

- דוח הסיכונים הינו חלק אינטגרלי מהדוח השנתי, ובהתאמה יחולו לגביו התהליכים החלים על הדוח השנתי (ובכלל זה: בקורות ונהלים לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי (SOX), הצהרות המנכ"ל והחשבונאי הראשי על הגילוי);
- כדי להעמיד דיווח ראוי, ולמנוע חזרות על פרטים, נקבע כי מסמך הגילוי העיקרי בתחום ניהול הסיכונים יהיה דוח הסיכונים. בנושאים בהם נדרש גילוי בשני המסמכים - הגילוי הנרחב יינתן בדוח הסיכונים ואילו בפרק "סקירת הסיכונים" בדוח הדיקטוריון וההנהלה יובא תקציר מצומצם ביותר, ותיכלל הפניה לדוח הסיכונים. בנושאים בהם ישנן דרישות גילוי ספציפיות המתייחסות לפרק "סקירת הסיכונים" - הגילוי יינתן בדרך כלל רק בפרק זה;
- אוכלוסיית הסיכונים אליה יתייחס הבנק תהיה בהלימה לסיכונים שזוהו והוצגו במסגרת תהליך הערכת הנאותות ההונית (ה-ICAAP);
- הגילויים יתארו את הפעילויות העיקריות של הקבוצה ואת הסיכונים המשמעותיים, תוך התבססות על נתונים ומידע רלבנטיים;
- הגילויים יכללו מידע איכותי ומידע כמותי מספיק על התהליכים של הקבוצה לצרכי זיהוי, מדידה וניהול של הסיכונים. רמת הפירוט של גילויים אלה תהיה מידתית;
- על מנת לסייע למשתמשים להבין בצורה טובה יותר את הסיבולת לסיכון/תיאבון לסיכון של הקבוצה, הגילויים יהיו גמישים בצורה שתאפשר לשקף את האופן שבו ההנהלה הבכירה והדיקטוריון מעריכים ומנהלים סיכונים ואסטרטגיה באופן פנימי בארגון;
- נקבע מנגנון בעל אופי בקרתי, להבטיח נאותות ורלבנטיות הגילויים שייכללו בדוח, על בסיס תהליכי העבודה המיושמים במסגרת הערכת הנאותות ההונית (ה-ICAAP) ובמסגרת הכנת מסמך הסיכונים הרבעוני;
- תינתן תשומת לב לשינויים מהותיים במיוחד בנתונים, ולבחינת הצורך במתן הסברים לשינויים אלה.

גישת התאגיד הבנקאי לניהול סיכונים

לפרטים בדבר פרופיל הסיכון של קבוצת דיסקונט ולפרטים בדבר טבלת גורמי סיכון, ראו בפרק ג' לדוח הדיקטוריון וההנהלה - "סקירת הסיכונים" בדוח שנתי 2018 (עמ' 47-48, 76-78).

טיוטות והוראות שפורסמו במהלך הרבעון השני של שנת 2019

טיוטת עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 353 בדבר בקרה על הנפקת ערבויות על ידי תאגיד בנקאי. ראו להלן סיכון אשראי.
הגישה הסטנדרטית לחישוב חשיפה לסיכון אשראי צד נגדי. ראו להלן סיכון אשראי של צד נגדי.
עדכון קובץ שאלות ותשובות ליישום צו איסור הלכנת הון והוראת ניהול בנקאי תקין 411 בחברות כרטיסי האשראי. ראו להלן סיכון ציות.

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 308 בדבר מדידה והלימות הון - סיכון שוק. ראו להלן סיכון שוק.
טיוטת חוזר בדבר פיקוח על שלוחות בחו"ל וציות ופונקציית הציות בתאגיד הבנקאי - תיקונים להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 306 ו-308, וטיוטת עדכון לקובץ שאלות ותשובות ליישום הוראה 308. ראו להלן סיכונים אחרים.

מכתב הפיקוח בדבר ניהול סיכונים בהתייחס לחוק ההגבלים העסקיים. ביום 16 במאי 2019 הפיץ הפיקוח על הבנקים מכתב בנוגע לניהול סיכונים בהתייחס לתיקון לחוק ההגבלים העסקיים. במסגרת המכתב, מתבקשים הבנקים לבחון, להעריך ולנהל את מכלול הסיכונים הצפויים (סיכוני הציות, סיכונים משפטיים, סיכונים רגולטוריים וסיכוני מוניטין) כתוצאה מהתיקון לחוק, לרבות איסור לצלל לרעה כח שוק ביחס לאספקת נכסים ושירותים באופן שעלול לפגוע בתחרות. כן נדרשים הבנקים לעקוב אחר התפתחויות רגולטוריות ומשפטיות בעולם אכיפת חוקי דיני התחרות. הבנקים נדרשים לוודא קיום מסגרת ניהולית שתרכז את התחום תוך זיהוי, ניטור, בקרה וניהול סיכונים, לרבות ממשקים מול הפונקציות השונות בבנק, לעגן במדיניות ונהלי הבנק את איסור ניצול פסול של כח שוק משמעותי (לרבות באזורים גיאוגרפיים, שירותים בנקאיים ולקוחות), ליישם תהליך הטמעה של המדיניות והנהלים ולקיים דיונים בהנהלה ודיקטוריון הבנק בנושא זה. הבנק נערך ליישום האמור במכתב במסגרת סקר דיני התחרות שנערך בבנק ובקבוצה.

הסיכונים המובילים והמתפתחים המהותיים

הבנק רואה בסיכוני המודל העסקי, סיכוני סייבר ואבטחת מידע, סיכוני מודלים, היבטי הגנת הפרטיות וסיכון התנהגותי, סיכונים מובילים ומתפתחים המהותיים ביותר. בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2019 לא חלו שינויים מהותיים בעניין זה. לפרטים נוספים, ראו בדוח הסיכונים, אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2018, ואשר עומד לעיון באתר הבנק, באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך ובאתר מאי"ה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (עמ' 13-14).

סקירת נכסי סיכון משוקללים (OV1)

דרישות הון מזעריות	נכסי סיכון משוקללים		
	30.06.2019	31.03.2019	30.06.2019
במיליוני שקלים חדשים			
	19,279	150,916	151,804
	452	3,044	3,560
	207	1,406	1,629
	22	119	174
	533	4,241	4,193
	20,493	159,726	161,360
	444	3,635	3,497
	1,727	13,285	13,595
	22,664	176,646	178,452

גילוי על הקשר בין המאזן לבין רכיבי ההון הפיקוחי

לפרטים בדבר התאמות הנדרשות בין המאזן בדוחות הכספיים שפורסמו ובין רכיבי ההון הפיקוחי, ראו בדוח הסיכונים אשר פורסם במסגרת דוח שנתי 2018 (עמ' 88-96).

מידע נוסף על חשיפה לסיכון והערכתו שאינו נכלל בדרישות הגילוי של נדבך 3

לפרטים בדבר ריכוז של תנועות ושינויים בנכסים משוקללים בסיכון ובדבר הקשר בין נכסים משוקללים בסיכון לבין הפעילויות העסקיות והסיכונים המתייחסים, בהתאם למגזרי הפעילות הפיקוחיים של הבנק, ראו בדוח הסיכונים אשר פורסם במסגרת דוח שנתי 2018 (עמ' 15-16).

● הון ומינוף

התפתחויות עיקריות ברבעון הראשון של שנת 2019

העליה ביחס הון עצמי רובד 1 ברבעון השני של שנת 2019 נבעה, בעיקר, מעליה ברווח הנקי ומעליה בהיקף הרווח שטרם מומש מהתאמות לשווי הון של איגרות חוב זמינות למכירה.

הרכב ההון

רכיבי ההון לצורך חישוב יחס הון

מבוקר	בלתי מבוקר		
31 בדצמבר	30 ביוני	2018	2019
במיליוני שקלים חדשים			
א. הון עצמי רובד 1			
17,669	16,761	18,668	הון עצמי
(222)	(209)	(186)	הבדלים בין ההון העצמי לבין הון עצמי רובד 1
17,447	16,552	18,482	סך הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
התאמות פיקוחיות וניכויים			
160	160	160	מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים
3	4	3	התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים
163	164	163	סך-הכל התאמות פיקוחיות וניכויים לפני התאמות בגין תוכנית ההתייעלות
220	254	186	סך-הכל התאמות בגין תוכנית ההתייעלות
17,504	16,642	18,505	סך הכל הון עצמי רובד 1 לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
ב. הון רובד 1 נוסף			
712	712	534	הון רובד 1 נוסף לפני ניכויים
712	712	534	סך הכל הון רובד 1 נוסף לאחר ניכויים
ג. הון רובד 2			
3,135	3,221	2,612	מכשירים לפני ניכויים
1,932	1,905	2,017	הפרשות להפסדי אשראי, לפני ניכויים
73	69	78	זכויות מיעוט בחברת בת
5,140	5,195	4,707	סך הון רובד 2 לפני ניכויים
-	-	-	ניכויים
5,140	5,195	4,707	סך-הכל הון רובד 2

לפרטים בדבר הקשר בין המאזן לבין רכיבי ההון הפיקוחי, ראו בדוח הסיכונים אשר פורסם במסגרת דוח שנתי 2018 (עמ' 88-96).

הלימות ההון

לפרטים בדבר "הערכת הלימות ההון" ובדבר "תהליך תכנון ההון", ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2018, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 18-21).

יחס המינוף

כללי. יחס המינוף מוגדר כמידת ההון מחולק במדידת החשיפה. ההון לצורך המדידה הוא הון רובד 1. מדידת החשיפה היא סכום החשיפות המאזניות, החשיפות לנגזרים, החשיפות לעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים (לפרטים בדבר הגורמים שעשויים להשפיע על יחס המינוף, ראו ביאור 25 סעיף 2 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018, עמ' 174).

השוואה בין נכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף (LR1)

31 בדצמבר	30 ביוני	
2018	2018	2019
במיליוני שקלים חדשים		
239,176	230,788	244,313
סך הנכסים בהתאם לדוחות הכספיים המאוחדים		
-	-	-
ההתאמות בגין השקעות ביטוחים, הביטוח או המסחר שאוחדו לצרכים חשבונאיים, אך אינם בתחולת האיחוד לצרכים פיקוחיים		
-	-	-
ההתאמות בגין נכסי נאמנות שהוכרו במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור, אך לא נכללו במדידת החשיפה של יחס המינוף		
369	(136)	(750)
התאמות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים		
-	353	387
התאמות בגין עסקאות מימון ניירות ערך		
22,798	25,108	24,124
התאמות בגין פריטים חוץ מאזניים (המרה של החשיפות החוץ מאזניות לסכומים שווי ערך אשראי)		
1,657	1,630	1,753
התאמות אחרות		
264,000	257,743	269,827
חשיפה לצורך יחס המינוף		

גילוי על יחס המינוף (LR2)

31 בדצמבר	30 ביוני	
2018	2018	2019
במיליוני שקלים חדשים		
232,917	224,087	236,984
חשיפות מאזניות		
(160)	(160)	(160)
נכסים במאזן (למעט נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך, אך לרבות בטחונות והפרשה קבוצתית) סכומים בגין נכסים שנוכו בקביעת הון רובד 1		
232,757	223,927	236,824
סך חשיפות מאזניות (למעט בגין נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך)		
חשיפות בגין נגזרים		
2,039	2,073	1,628
עלות השחלוף הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים		
2,066	1,887	1,895
סכומי תוספות בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים		
-	-	-
גילום ביטחונות שניתנו בגין נגזרים, שנוכו מהנכסים המאזניים בהתאם להוראות הדיווח לציבור		
-	-	-
ניכויים של נכסי חייבים בגין בטחון משתנה במזומן שניתן בעסקאות בנגזרים		
-	-	-
רגל צד נגדי מרכזי פטורה של חשיפות מסחריות שסולקו על ידי הלקוח		
-	-	-
סכום נקוב אפקטיבי מתואם של נגזרי אשראי שנכתבו		
-	-	-
קיצוזים נקובים אפקטיביים מתואמים וניכויי תוספות בגין נגזרי אשראי שנכתבו		
4,105	3,960	3,523
סך חשיפות בגין נגזרים		
חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך		
4,340	4,395	4,969
נכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך (ללא קיצוזים), לאחר התאמות בגין עסקאות שמטופלות כמכירה חשבונאית		
-	-	-
סכומים שקוזזו של מזומנים לשלם ושל מזומנים לקבל מנכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך		
-	353	387
חשיפת סיכון אשראי של צד נגדי בגין נכסי מימון ניירות ערך		
-	-	-
חשיפות בגין עסקאות כסוכן		
4,340	4,748	5,356
סך חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך		
חשיפות חוץ מאזניות אחרות		
87,673	86,608	92,993
חשיפה חוץ מאזנית בערך נקוב ברוטו		
(64,875)	(61,500)	(68,869)
התאמות בגין המרה לסכומים שווי ערך אשראי		
22,798	25,108	24,124
פריטים חוץ מאזניים		
הון וסך החשיפות		
⁽¹⁾ 18,216	⁽¹⁾ 17,354	⁽¹⁾ 19,039
הון רובד 1		
264,000	257,743	269,827
סך החשיפות		
יחס מינוף		
6.9	6.7	7.1
יחס המינוף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218		

הערה:

(1) הון רובד 1 וסך החשיפות מוצגים לאחר ההקלה שנתן הפיקוח בגין תוכניות התייעלות.

סיכון אשראי

סיכון אשראי הינו סיכון לפגיעה מהותית בשווי הקבוצה וביכולתה להשיג את יעדיה כתוצאה מהרעה ביכולת של לווה או צד נגדי לעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק, בחלקן או במלואן.
למידע כללי על איכות סיכון האשראי (CRA), ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2018, ואשר עומד לעיון באתר הבנק, באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך ובאתר מאי"ה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (עמ' 23-28).

טיוטות והוראות שפורסמו ברבעון השני של שנת 2019

טיוטת עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 353 בדבר בקרה על הנפקת ערבויות על ידי תאגיד בנקאי. טיוטה מיום 16 באפריל 2019, אשר נועדה להסיר חסמים ולאפשר חדשנות טכנולוגיות מעודכנת, כך שלאחר אישורה תתאפשר הנפקת ערבות בנקאית על מדיה דיגיטאלית.

איכות האשראי של חשיפות אשראי (CR1)

איכות האשראי של חשיפות אשראי

	יתרות ברוטו			סך הכל
	הפרשות להפסדי אשראי או ירידות ערך יתרות נטו	אחרים	פגומים או בפיגור של 90 ימים או יותר	
במיליוני שקלים חדשים				
ליום 30 ביוני 2019				
חובות, למעט איגרות חוב	174,000	2,290	174,136	2,154
איגרות חוב	31,832	-	31,747	85
חשיפות חוץ מאזניות	90,496	182	90,637	41
סך הכל	296,328	2,472	296,520	2,280
ליום 30 ביוני 2018				
חובות, למעט איגרות חוב	157,521	2,113	157,404	2,230
איגרות חוב	32,988	-	32,932	56
חשיפות חוץ מאזניות	84,435	190	84,487	138
סך הכל	274,944	2,303	274,823	2,424
ליום 31 בדצמבר 2018				
חובות, למעט איגרות חוב	166,958	2,248	167,138	2,068
איגרות חוב	34,404	-	34,325	79
חשיפות חוץ מאזניות	85,420	176	85,529	67
סך הכל	286,782	2,424	286,992	2,214

לפרטים בדבר שינויים במלאי החובות הפגומים (CR2) ולגילוי נוסף בנוגע לאיכות האשראי של חשיפות אשראי (CRB), ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2018, ואשר עומד לעיון באתר הבנק, באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך ובאתר מאי"ה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (עמ' 29-38).

דרישות גילוי איכותיות בנוגע לשיטות להפחתת סיכון אשראי (CRC)

לפרטים בדבר הפחתת סיכון אשראי ובדבר הפחתת הסיכון בגין ריכוזיות, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2018, ואשר עומד לעיון באתר הבנק, באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך ובאתר מאי"ה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (עמ' 38-39).

שיטות להפחתת סיכון אשראי – סקירה (CR3)

שיטות להפחתת סיכון אשראי – גילוי כמותי

מובטחים							לא מובטחים		
מזה: על ידי נגזרי אשראי		מזה: על ידי ערבויות פיננסיות		מזה: על ידי ביטחון			סך הכל יתרה מאזנית	סך הכל יתרה מאזנית	
מזה: סכום מובטח	מזה: סכום יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	מזה: סכום יתרה מאזנית		
במיליוני שקלים חדשים									
ליום 30 ביוני 2019									
-	-	5,443	5,443	7,449	23,890	12,892	29,333	144,667	חובות, למעט איגרות חוב
-	-	-	-	-	-	-	-	31,832	איגרות חוב
-	-	5,443	5,443	7,449	23,890	12,892	29,333	176,499	סך הכל
-	-	-	-	15	98	15	98	1,257	מזה: פגום או בפיגור של 90 ימים או יותר
ליום 30 ביוני 2018									
-	-	3,979	3,979	8,126	24,903	12,105	28,882	128,639	חובות, למעט איגרות חוב
-	-	-	-	-	-	-	-	32,988	איגרות חוב
-	-	3,979	3,979	8,126	24,903	12,105	28,882	161,627	סך הכל
-	-	-	-	18	117	18	117	1,289	מזה: פגום או בפיגור של 90 ימים או יותר
ליום 31 בדצמבר 2018									
-	-	4,761	4,761	8,313	24,285	13,074	29,046	137,912	חובות, למעט איגרות חוב
-	-	-	-	-	-	-	-	34,404	איגרות חוב
-	-	4,761	4,761	8,313	24,285	13,074	29,046	172,316	סך הכל
-	-	-	-	20	57	20	57	1,222	מזה: פגום או בפיגור של 90 ימים או יותר

הגישה הסטנדרטית – חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקולות סיכון (CR5)

חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקולות סיכון

סך הכל סכום חשיפות אשראי (אחרי CCF ואחרי CRM)	150%	100%	75%	60%	50%	35%	20%	0%	
במיליוני שקלים חדשים									
ליום 30 ביוני 2019									
46,255	-	391	-	-	-	-	227	45,637	ריבונויות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית
8,427	-	-	-	-	2	-	7,132	1,293	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
9,204	-	20	-	-	92	-	9,092	-	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))
93,578	100	85,347	-	-	805	-	7,326	-	תאגידים
30,499	-	102	30,397	-	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
13,732	-	19	13,713	-	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
34,837	-	443	9,688	3,094	10,171	11,441	-	-	בביטחון נכס למגורים
1,692	-	1,692	-	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
1,402	824	578	-	-	-	-	-	-	הלוואות בפיגור
7,748	998	3,799	-	-	-	-	162	2,789	נכסים אחרים
909	708	201	-	-	-	-	-	-	מזה: בגין מניות
247,374	1,922	92,391	53,798	3,094	11,070	11,441	23,939	49,719	סך הכל
ליום 30 ביוני 2018									
48,923	-	488	-	-	30	-	2,314	46,091	ריבונויות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית
7,358	-	-	-	-	1,871	-	4,409	1,078	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
7,782	-	47	-	-	2,191	-	5,544	-	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))
88,229	132	78,773	-	-	609	-	8,715	-	תאגידים
28,434	-	101	28,333	-	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
13,379	-	14	13,365	-	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
30,471	-	471	10,223	776	8,133	10,868	-	-	בביטחון נכס למגורים
1,610	-	1,610	-	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
1,551	981	570	-	-	-	-	-	-	הלוואות בפיגור
7,146	937	3,598	-	-	-	-	6	2,605	נכסים אחרים
923	621	302	-	-	-	-	-	-	מזה: בגין מניות
234,883	2,050	85,672	51,921	776	12,834	10,868	20,988	49,774	סך הכל
ליום 31 בדצמבר 2018									
48,495	-	551	-	-	11	-	227	47,706	ריבונויות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית
7,931	-	-	-	-	2	-	6,638	1,291	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
8,529	-	54	-	-	64	-	8,411	-	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))
89,982	153	81,377	-	-	758	-	7,694	-	תאגידים
29,674	-	150	29,524	-	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
13,699	-	48	13,651	-	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
32,818	-	472	9,919	1,996	9,244	11,187	-	-	בביטחון נכס למגורים
1,559	-	1,559	-	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
1,329	816	513	-	-	-	-	-	-	הלוואות בפיגור
7,586	951	3,800	-	-	-	-	4	2,831	נכסים אחרים
982	878	104	-	-	-	-	-	-	מזה: בגין מניות
241,602	1,920	88,524	53,094	1,996	10,079	11,187	22,974	51,828	סך הכל

סיכון אשראי של צד נגדי

לגילוי איכותי על סיכון אשראי של צד נגדי (CCRA), ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2018, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 42-43).

טיוטות והוראות שפורסמו ברבעון הראשון של שנת 2019

הגישה הסטנדרטית לחישוב חשיפה לסיכון אשראי צד נגדי. במכתב מיום 1 באפריל 2019, הודיע הפיקוח על הבנקים כי בכוונתו להכניס לתוקף את ההנחיות בנושא "הגישה הסטנדרטית לחישוב חשיפה לסיכון אשראי צד נגדי", כפי שפורסמו בחודש מרס 2014 על ידי ועדת באזל לפיקוח בנקאי (BCBS), המחליפה את הגישות המפורטות בנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 2013 המבוססות על מודלים שאינם פנימיים. זאת, ביום 1 ביוני 2021, או שנה לאחר תאריך היישום בפועל באיחוד האירופי, לפי המאוחר. הפיקוח הודיע כי, כחלק מההיערכות ליישום, בכוונתו לקיים ישיבות עבודה עם התאגידים הבנקאיים לצורך דיון בסוגיות שעולות ובתוצאות סקר ההשפעה הכמותית (QIS) שהועבר לפיקוח. הבנק החל להיערך ליישום ההנחיות.

ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי גישה פיקוחית (CCR1)

RWA	EAD לאחר CRM	חשיפה פוטנציאלית עתידית	עלות שיחלוף	
במיליוני שקלים חדשים				
ליום 30 ביוני 2019				
1,690	2,735	1,488	1,612	שיטת החשיפה הנוכחית
1,588	2,270	-	-	הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך SFT)
3,278	5,005	1,488	1,612	סך-הכל
ליום 30 ביוני 2018				
2,036	3,048	1,545	2,036	שיטת החשיפה הנוכחית
1,528	2,017	-	-	הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך SFT)
3,564	5,065	1,545	2,036	סך-הכל
ליום 31 בדצמבר 2018				
1,821	3,058	1,708	1,959	שיטת החשיפה הנוכחית
820	1,595	-	-	הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך SFT)
2,641	4,653	1,708	1,959	סך-הכל

הקצאת הון בגין התאמות שערור לסיכון אשראי (CCR2) (CVA)

RWA	EAD לאחר CRM	
במיליוני שקלים חדשים		
ליום 30 ביוני 2019		
1,629	2,853	סך כל התיקים שמחושבים בגינם CVA לפי הגישה הסטנדרטית
ליום 30 ביוני 2018		
1,791	3,563	סך כל התיקים שמחושבים בגינם CVA לפי הגישה הסטנדרטית
ליום 31 בדצמבר 2018		
1,441	3,167	סך כל התיקים שמחושבים בגינם CVA לפי הגישה הסטנדרטית

הגידול בהקצאת הון בגין התאמת שיעור לסיכון אשראי נובע מגידול בפעילות בנגזרים מול לקוחות.

סיכון שוק

לגילוי איכותי כללי בדבר סיכוני שוק (MRA), ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2018, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 47-49).

טיוטות והוראות שפורסמו במהלך הרבעון השני של שנת 2019

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 208 בדבר מדידה והלימות הון - סיכון שוק. חוזר מיום 20 ביוני 2019, במסגרתו עדכן הפיקוח על הבנקים את התנאים שבהתקיימם רשאי תאגיד בנקאי להכיר בפחיציה מבנית (פחיציה הקשורה להגנה על השפעת תנודות בשערי חליפין על יחס הון). בין היתר, הוסרה הדרישה לקבל אישור מראש ובכתב של הפיקוח, ובמקומה נוספה דרישה לדיווח מראש לפיקוח על הכוונה להכיר בפחיציה המבנית, שיקלול גם את אישור התאגיד הבנקאי בדבר עמידתו בתנאים ואישור רואי החשבון המבקרים; וכן נוספו דרישות לעריכת בקרה תקופתית על עמידה בתנאי ההוראה ולתיעוד הבדיקות.

גילוי כמותי

(1) מגבלות הדירקטוריון

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2018, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 49).

(2) החשיפה לסיכון ריבית

כללי

הסיכון להפסד כתוצאה מתזוזות מקבילות ולא מקבילות, בעקום התשואה, וההשפעה של האופציונליות הגלומה במכשירים פיננסיים שונים.

הקשר בין סעיפי מאזן לבין פוזיציות שנכללו בגילוי על סיכון השוק

- הקבוצה מבחינה בין שני סוגים של תיקים: תיק למסחר ותיק בנקאי. תיקים אלה נבדלים באופי חשיפתם לסיכוני שוק ומכאן גם בכלי הניהול המשמשים לניהול סיכוני השוק שלהם.
- התיק למסחר מורכב מפוזיציות במכשירים פיננסיים המוחזקות עם כוונת מסחר או מתוך כוונה להרוויח בטווח הקצר. פוזיציות אלו יהיו סחירות ושניתן לגדרן באופן מלא. ככלל, התיק למסחר מרוכז בחדר עסקות ובתיקי האג"ח למסחר שביחידת הנוסטרו.
- התיק הבנקאי - מכלול הנכסים וההתחייבויות המאזניים והפריטים החוץ מאזניים של הקבוצה אשר אינם נכללים בתיק למסחר. מדדי הסיכון המשמשים לניהול סיכון הריבית הכולל מוצגים באופן מפורט בסעיף מידע נוסף על החשיפה לסיכוני שוק להלן. המודלים המשמשים לניהול סיכון הריבית בתיק הבנקאי בלבד מוצגים באופן מפורט בפרק סיכון ריבית (IRRBB) בתיק הבנקאי להלן.

הקשר בין סעיפי מאזן לבין פוזיציות שנכללו בגילוי על סיכון השוק

נכסים	השפעת 100BP ליום		השפעת 100BP ליום	
	31 בדצמבר 2018	30.06.19	31 בדצמבר 2018	30.06.19
	השפעת 100BP ליום	השפעת 100BP ליום	השפעת 100BP ליום	השפעת 100BP ליום
	31 בדצמבר 2018	30.06.19	31 בדצמבר 2018	30.06.19
	במיליוני שקלים חדשים			
אשראי	720	767	1,726	1,944
תיק ניירות ערך זמין למכירה	244	210	1,028	955
תיק ניירות ערך למסחר	175	203	27	38
תיק ניירות ערך לפדיון	1,036	1,284	188	197
חוץ מאזני (נגזרים)	266	263		
אחר	1	-	47	49
סך-הכל	2,444	2,728	3,016	3,184
			התחייבויות	
			31.12.18	30.06.19
			פקדונות	
			כתבי התחייבות	
			חוץ מאזני (נגזרים)	
			פרישת עו"ש	
			זכויות עובדים	
			אחר	
			סך-הכל	

(3) מידע נוסף – מודלים ומדדי סיכון

לפרטים, ראו במסמך "גילויי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2018, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 51).

מדדים ראשיים בניהול

מדד רגישות השווי הכלכלי לשינויים בריבית. לפרטים, ראו במסמך "גילויי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2018, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 51-52).

פירוט החשיפה הקבוצתית והמגבלות - במדד רגישות השווי הכלכלי לשינויים מקביליים של עקומי הריבית ב-100 נק' בסיס (מודל ה-EVE)

לתקופה שהסתיימה ב			
31.12.2018		30.06.2019	
חשיפה	סוף שנת	חשיפה	מקסימלית
מקסימלית	במהלך 2018	במהלך	סוף רבעון שני הרבעון השני
במיליוני שקלים חדשים			
(572)	(572)	(506)	(456)
	(765)		(808)
UP 100	UP 100	UP 100	UP 100
			חשיפה בפועל
			מגבלת דירקטוריון
			התרחיש בו נמדדה החשיפה

מדד רגישות השווי החשבונאי לשינויים בשווי החשבונאי בתרחישי ביניים. לפרטים, ראו במסמך "גילויי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2018, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 52).

פירוט החשיפה הקבוצתית והמגבלות - ירידת השווי החשבונאי בתרחישי ביניים

לתקופה שהסתיימה ב			
31.12.2018		30.06.2019	
חשיפה	סוף שנת	חשיפה	מקסימלית
מקסימלית	במהלך 2018	במהלך	סוף רבעון שני הרבעון השני
במיליוני שקלים חדשים			
(603)	(603)	(638)	(519)
	(850)		(898)
			חשיפה בפועל
			מגבלת דירקטוריון

מדדים ומודלים נוספים

הערך הנתון לסיכון VaR (Value at Risk)

ה-VaR על כלל המאזן. ה-VaR על כלל התיק (הבנקאי והתיק למסחר) מחושב בתדירות חודשית. בתחילת שנת 2018 עבר הבנק לחישוב בשיטה ההיסטורית, ברמת ביטחון של 99% ולאופק זמן של חודש. הדירקטוריון קבע מגבלה לפיה ה-VaR של הקבוצה לא יעלה על 3.0% מההון. ברבעון השני של שנת 2019 לא נרשמו חריגות ממגבלה זו.

אומד סיכון זה משמש כאחד מאומדי הסיכון לרבות החשיפה של הקבוצה בתיק הבנקאי ובתיק למסחר לסיכונים השוק. הניהול השוטף של סיכונים שוק מבוצע על בסיס מבחני רגישות.

לפרטים, ראו במסמך "גילויי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2018, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 52-53).

פירוט החשיפה במונחי ה-VaR הכולל

לתקופה שהסתיימה ב			
31.12.2018		30.06.2019	
חשיפה		חשיפה	
מקסימלית	סוף תקופת הדיווח	מקסימלית	סוף תקופת הדיווח
במהלך השנה		במהלך הרבעון	במהלך הרבעון
באחוזים %			
1.8%	1.8%	1.4%	1.4%
חשיפה בפועל			
3.0%	3.0%	3.0%	3.0%
מגבלת דירקטוריון			

ה-VaR של פעילות המסחר. ה-VaR על פעילות המסחר מחושב בתדירות יומית בשילוב של שיטה פרמטרית ותרחיש קיצון, ברמת ביטחון של 99% ולאופק זמן של יום אחד ושל 10 ימים. הדירקטוריון קבע מגבלות ספציפיות על ה-VaR של פעילות המסחר. ברבעון הראשון של שנת 2019 לא נרשמו חריגות ממגבלה זו. אומד זה משמש כאחד מכלי הניהול המרכזיים של פעילות המסחר.

פירוט החשיפה במונחי ה-VaR על פעילות המסחר

לסוף רבעון שני שהסתיים			
לסוף השנה		ביום 30 ביוני	
2018		2019	
חשיפה		חשיפה	
מקסימלית	סוף השנה	מקסימלית	סוף הרבעון
במהלך השנה		במהלך הרבעון	במהלך הרבעון
במיליוני שקלים חדשים			
21.4	10.2	18.0	11.9
חשיפה בפועל			
	54		54
מגבלת דירקטוריון			

הערה: ה-VaR חושב עבור 10 ימי עסקים ובהסתברות של 99%.

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2018, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 53). לפרטים בדבר ניתוח הפסדים בתרחיש קיצון (Stress Tests) ובדבר ניתוח הכנסות הריבית הצפויות ה-NII (Net Interest Income) וה-EaR (Earning at Risk), ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2018, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 53-54).

(4) חשיפת אינפלציה ושערי חליפין

חשיפות האינפלציה ושערי חליפין של הבנק מתבצע בראיה כלכלית, תוך התייחסות להשלכות החשיפה גם על התנדוטיות החשבונאית במקרים בהם קיימת אי התאמה בין הראיה החשבונאית לכלכלית. מדידת הסיכון מתבצעת באמצעות חישוב עודף/חסר הנכסים על ההתחייבויות לאחר הכללת תיקונים כלכליים.

ניהול החשיפות בפועל מתבצע בתדירות יומית על בסיס הפוזיציות הכלכליות במגזרי הצמדה ובמטבעות השונים, אשר שונות מהפוזיציות החשבונאיות אותן ניתן לראות בביאור 32 לדוחות הכספיים. השינוי העיקרי נובע מהעברת מגזרי הצמדה של ההתחייבויות הפנסיוניות בגין שכר וזכויות עובדים נוספות (מן המגזר השקלי במדידה החשבונאית למגזר הצמוד במדידה הכלכלית).

שינויים נוספים הינם: אי הכללת הפסדים או רווחים כתוצאה משינויים בשווי השוק של איגרות חוב במט"ח או צמודות מדד; הוספת רכוש קבוע במט"ח כנכס כספי; העברת חובות פנומים לא צוברים במט"ח למגזר הצמדה שקלי והוספת חשיפת המט"ח בקופת הפיצויים לעובדי הבנק - ב.ל.ד. (בפוזיציות החשבונאיות נרשם רק הפער שבין העתודה ליעודה בקופה). החיסוי על הפוזיציה המבנית במט"ח הנובעת מההשקעה ב-אי די בי ניו יורק בוטל על מנת לצמצם את רגישות יחס ההון לשינויים בשערי חליפין.

תמהיל ההשקעה במגזרי הצמדה השונים נקבע באופן שוטף במסגרת המגבלות המוצגות להלן ועל בסיס תחזיות לגבי משתני השוק הרלבנטיים. החשיפה נמדדת בכל מטבע מהותי בנפרד.

התפלגות השקעת ההון בפועל ביחס למגבלות שנקבעו (הנתונים מוצגים ביחס להון)

שנת 2018		רבעון שני - 2019		טווח החשיפה		מגבלה		מגזר
עד	סוף שנה מ-	עד	מ-	ממוצע	סוף תקופה מ-	ממוצע	סוף תקופה מ-	צמוד מדד*
11.9%	5.7%	10.7%	8.3%	9.5%	10.7%	20.7%	20.3%	25%- (25%)
21.9%	20.4%	21.4%	20.3%	20.7%	20.3%	20.7%	20.3%	15% - 40%

(ז) עיתוי חישוב הפוזיציה: הפוזיציה המנוהלת מחושבת על בסיס נתוני ההון בסוף הרבעון החולף בתוספת שינויים שחלו במהלך הרבעון האחרון, עד מועד החישוב. שינויים אלה מבוססים על נתונים לא סופיים, כפי שהם ידועים במועד החישוב. לעומת זאת, הפוזיציה במאזן ההצמדה מחושבת על בסיס נתונים מבוקרים המשמשים במסגרת הדוחות הכספיים.

חשיפות הבסיס הקבוצתיות בטבלה לעיל מבוססות על ממוצע חודשי. עם זאת, ניהול החשיפה בכל חברה בת מהותית מבוצע באופן אפקטיבי ובתדירות שבועית לפחות. להערכת הבנק, החשיפה בבסיס ההצמדה השונים לסוף תקופת הדיווח מאפיינת את החשיפות במהלך התקופה.

(5) ניהול פוזיציות בתיק למסחר

תיקי המסחר. הקבוצה מבחינה בין חשיפות הנוצרות במהלך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק לבין החשיפה למסחר. ככלל, חשיפות מסחר קיימות בחברת האם בלבד ומרוכזות ברובן בחדר העסקות כחלק מפעילות הבנק כ"עושה שוק" באג"ח ממשלתי במט"ח ובנגזרים. בחברות הבת מתקיימות מעת לעת חשיפות מסחר בהיקפים לא מהותיים. פעילות המסחר מכוונת ליצירת הכנסות תוך לקיחת חשיפות בטווח הסיכון המותר לפעילות ותוך קיום מעקב ובקרה יומיים ותוך-יומיים.

כאמור, פעילות המסחר מרוכזת רובה בחדר העסקות, המבצע הן פעולות מסחר עם לקוחות ופעולות לגידור הסיכונים והן פעולות לשם יצירת רווח, כחלק מניהול סיכוני השוק. בנוסף, קיים תיק מסחר לא משמעותי במסגרת יחידת ההשקעות.

הדירקטוריון קבע מערכת מגבלות נוספות לפעילות המסחר ולפעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות. המגבלות על פעילויות המסחר השונות נקבעו הן במונחים של היקף הפעילות, והן במונחי רגישות לגורמי סיכון בהן הערך בסיכון (VaR) וההפסד התיאורטי בתרחישים, לרבות תרחישי קיצון. המגבלות מנוטרות בתדירות יומית ותוך יומית על ידי יחידות הבקרה בחטיבת שווקים פיננסיים. ראש החטיבה קבע מערכת מגבלות פנימית, במסגרת מגבלות הדירקטוריון, במטרה להתריע מראש על התקרבות למגבלות הדירקטוריון ובכך למנוע חריגות ממגבלות אלה.

הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים. הבנק פעיל במגוון רחב של מכשירים פיננסיים נגזרים בשקלים ובמט"ח, ומשמש "עושה שוק" בחלקם. חלק ניכר מהעסקאות מבוצעות "מעבר לדלפק" (OTC) לפי צרכי הלקוחות וצרכי הבנק. קביעת המחירים לעסקאות אלה מבוצעת על בסיס תשואות ומחירי נכסי הבסיס, בהתבסס על מודלים מקובלים לתמחור ובהתחשב בתנאי התחרות בענף.

חשיפות השוק הנוצרות כתוצאה מפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים, הן לאינפלציה ושערי חליפין והן לריבית, נכללות במסגרת מגבלות הדירקטוריון השונות. החשיפות לצד נגדי מנוהלות תחת הסכמים להעברה וקיצוץ של ביטחונות ומול מסלקות מרכזיות.

בנוסף, קבע דירקטוריון הבנק את מגוון המכשירים הפיננסיים שלבנק מותר לפעול בהם ואופן הפעילות של הבנק בכל אחד מהם (בין אם עבור לקוחותיו ובין אם עבור עצמו) וכן מגבלת היקף שנועדה לתחום את הסיכון התפעולי הכרוך בפעילות בו. היקף הפעילות במכשיר מסוים אינו מייצג בהכרח את רמת הסיכון הפיננסי הגלומה בו.

כלל החשיפות והעמידה במגבלות הדירקטוריון נמדדות ומבוקרות באופן שוטף על ידי גורמי הבקרה של קו ההגנה הראשון.

ברבעון הראשון של שנת 2019 לא נרשמו חריגות מהותיות ממגבלות הדירקטוריון.

עסקות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים מבוצעות בחלקן עם תאגידים בנקאיים או עם חברי הבורסה לניירות ערך, המחויבים לעמידה בדרישות של הלימות הון או לעמידה ברמת בטחונות מול הבורסה לניירות ערך, ובחלקן עם לקוחות הבנק האחרים, המחויבים בבטחונות בהתאם לנוהלי הבנק.

פעילות בשוק המעו"ף. הבנק פועל בשוק המעו"ף על מדד המניות עבור לקוחותיו בלבד, תוך שמירת בטחונות בהתאם להנחיות הבורסה לניירות ערך. באופציות על שערי החליפין של הדולר, פועל הבנק בשוק המעו"ף הן עבור לקוחות והן עבור עצמו.

נתונים (חשבונאיים) אודות היקפי הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים, של הבנק והחברות המאוחדות שלו

31 בדצמבר 2018	30 ביוני 2019	
במיליוני שקלים חדשים		
43,932	53,658	נגזרים שאינם למסחר
3,522	3,465	מזה: נגזרים מגדרים
239,163	289,142	נגזרים למסחר
283,095	342,800	סך-הכל סכום נקוב

היבטים חשובנאים. המדיניות החשבונאית לגבי מדידת ערכם של המכשירים הפיננסיים הנגזרים והתוצאות הנובעות מהם, סוגי העסקאות והמכשירים הפיננסיים הנגזרים, בהתאם להוראת המפקח על הבנקים, מפורטת בביאורים 1 ד' 6 ו-28 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018 (עמ' 107, 186-192).

על פי הנחיות המפקח על הבנקים כאמור, הוגדרו רוב העסקאות שמבצע הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים במסגרת ניהול סיכוני השוק הנובעים מנכסי הבסיס הפיננסיים שלו (ALM) כ"עסקאות ALM" ולא "עסקאות גידור", מאחר שלפי הנחיות אלו נדרשים קריטריונים מחמירים על מנת שעסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים יוכרו כ"עסקאות גידור".

רוב נכסי הבסיס שחשיפתם לסיכוני שוק כאמור מנוהלת על ידי עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים - אינם סחירים. ההכנסות וההוצאות הנובעות מנכסים אלה נקפות לדוח הרווח והפסד על בסיס צבירה, בעוד שתוצאות העסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים שהוגדרו כ"עסקאות ALM" מחושבות לפי ה"שווי ההוגן". לפיכך, לא מתקיימת הקבלה בין עקרונות הרישום החשבונאי של נכסי הבסיס והתוצאות הנובעות מהם, לבין העסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים בגין אותם נכסי בסיס שנכללו ב"עסקאות ALM".

הכנסות המימון ממכשירים פיננסיים נגזרים מפורטות בביאור 3 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018 (עמ' 115) וביאור 3 לתמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2019 (עמ' 76).

סיכוני אופציות. סיכוני אופציות מתייחסים לאפשרות להפסד הנובע משינויים בנכסי הבסיס והתנודתיות שלהם המשפיעים על שווי של אופציות, לרבות סטיות התקן. הבנק פעיל במגוון סוגי אופציות - אופציות רגילות ואופציות "אקזוטיות" מסוגים מסויימים וכן על מגוון נכסי בסיס (מט"ח וריביות).

דירקטוריון הבנק קבע הנחיות לפעילות המותרת באופציות, הן במונחי נפח כולל והן במונחי ירידת השווי המקסימלית בתרחישי קיצון ובתרחישים מתונים. התרחישים מתייחסים לשינויים סימולטניים בשער החליפין, במדד ובתנודתיות (Volatility) של נכסי הבסיס. כמו כן נקבעו בנהלי חדר עסקאות מגבלות על השינויים המקסימליים בערכו של תיק האופציות, במונחים של מדדי רגישות (Greeks). ברבעון הראשון של שנת 2019 לא נרשמו חריגות ממגבלות הדירקטוריון.

סיכון שוק בגישה הסטנדרטית (MR1)

הבנק מחשב את הקצאת ההון הנדרשת בגין החשיפה לסיכוני שוק בהתאם לגישה הסטנדרטית, כקבוע בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 208. ההקצאה לסיכוני שוק כוללת:

- סיכוני ריבית ומניות הנובעים ממכשירים בתיק למסחר. סיכון הריבית מחושב על פי שיטת "התקופות לפרעון";
- סיכון שער חליפין בתאגיד הבנקאי כולו (בנטרול פוזיציה מבנית בגין אי די בי ניו יורק, בהתאם לאישור המפקח על הבנקים). בנוסף, עבור כל אחד מהסיכונים לעיל, יתווסף הרכיב האופציונאלי בהתאם לשיטת "דלתא פלוס" של המכשירים הכלולים.

פירוט הקצאת ההון לסיכוני השוק לפי הגישה הסטנדרטית

הקצאת הון ליום	
31 בדצמבר	
2018	30 ביוני 2019
במיליוני שקלים חדשים	
379	354
31	44
1	3
22	43
433	444
סך-הכל הקבוצה הבנקאית	
3,412	3,497
הקצאה במונחי נכסי סיכון	

*כולל סיכון ספציפי בסך של 9 מיליוני ש"ח ו-18 מיליוני ש"ח ביוני 2019 ובדצמבר 2018, בהתאמה.

ההקצאה לסיכוני שוק במונחי נכסי סיכון מהווה כ-2.0% מסך נכסי הסיכון ליום 30 ביוני 2019, בדומה ליום 31 בדצמבר 2018.

סיכון ריבית (IRRBB) בתיק הבנקאי

לפרטים בדבר מודלים התנהגותיים כלכליים המשולבים בניהול הסיכון ולפרטים בדבר הנחות התנהגותיות המיושמות באמידת סיכוני הריבית, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2018, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 57). למידע כמותי על סיכון ריבית בתיק הבנקאי ובתיק למסחר, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2018, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 58-59).

סיכון מניות

לפרטים, ראו במסמך "גילויי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2018, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 59).

סיכון נזילות

סיכון נזילות הינו הסיכון ליציבות הקבוצה, הנובע מאי יכולתה לספק את צרכי הנזילות שלה וקושי לעמוד בהתחייבויותיה, בשל התפתחות בלתי צפויה, שכתוצאה ממנה תאלץ הקבוצה לגייס מקורות ו/או לממש נכסים באופן שיגרם לה הפסד מהותי. הבנק קבע מגבלת חשיפה מקסימלית לסיכון נזילות.

יחס כיסוי הנזילות - טבלת גילויים עיקריים (LIQ1)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום			
31.12.2018		30.06.2019	
במיליוני שקלים חדשים			
סך ערך משוקלל (ממוצע)	סך ערך לא משוקלל (ממוצע)	סך ערך משוקלל (ממוצע)	סך ערך לא משוקלל (ממוצע)
סך הכל נכסים באיכות גבוהה			
42,830		42,384	
סך הכל נכסים באיכות גבוהה (HQLA)			
תזרימי מזומנים יוצאים			
7,322	116,299	7,592	121,136
פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:			
1,797	36,591	1,867	37,970
פיקדונות יציבים			
4,423	42,994	4,561	44,353
פיקדונות פחות יציבים			
1,101	36,714	1,164	38,813
פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראה ניהול בנקאי תקין 221)			
39,904	65,051	39,411	65,053
מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:			
פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)			
-	-	-	-
ופיקדונות ברשתות של תאגידים בנקאיים קואופרטיבים			
39,780	61,916	39,310	61,737
פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)			
123	3,134	101	3,316
חובות לא מובטחים			
33	-	2	-
מימון סיטונאי מובטח			
14,848	65,567	15,072	66,552
דרישות נזילות נוספות, מזה:			
7,510	7,859	7,466	7,660
תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות			
-	-	-	-
תזרימים יוצאים בגין אובדן מימון מוצרי חוב			
7,338	57,708	7,606	58,892
קווי אשראי ונזילות			
710	20,320	763	23,002
מחויבויות מימון חוזיות אחרות			
76	2,455	78	2,484
מחויבויות מימון מותנות אחרות			
62,893		62,918	
סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים			
תזרים מזומנים נכנסים			
2,687	2,687	2,257	2,257
הלוואות מובטחות (למשל עסקאות מכר חוזר)			
18,284	21,776	21,305	24,617
תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן			
7,596	9,021	7,556	9,656
תזרימי מזומנים נכנסים אחרים			
28,567	33,483	31,118	36,529
סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים			
סך ערך מתואם		סך ערך מתואם	
42,830		42,384	
סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)			
34,326		31,800	
סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו			
124.8%		133.3%	
יחס כיסוי נזילות			

סיכון נזילות – גילוי איכותי וגילויים נוספים בגין יחס כיסוי הנזילות (LIQA)

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2018, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 61-63).

יחס כיסוי הנזילות - הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 221 בנושא: "יחס כיסוי הנזילות"

לפרטים בדבר הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 221, בדבר "יחס כיסוי מילות", ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2018, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 63).

יחס כיסוי הנזילות בקבוצת דיסקונט

ליום 30 ביוני 2019 עמד היחס על 132.6%, לעומת 134% ביום 31 בדצמבר 2018. יחס הנזילות הממוצע ברבעון הראשון של 2019 עמד על 133.3% לעומת יחס ממוצע של 125% ברבעון הרביעי של שנת 2018. העליה ביחס הנזילות, למרות העליה ביתרות האשראי לציבור, נבעה מהגידול בפקדונות הציבור ומעליה במשקל הפקדונות היציבים בסך תזרימי המזומנים היוצאים. יחס כיסוי הנזילות מתבסס על כרית נזילות גבוהה ואיכותית. כרית הנזילות מתבססת בשקלים על מק"מ, אג"ח ממשלת ישראל ויתרות עו"ש והפיקדונות בבנק ישראל. במט"ח, מתבססת הכרית על אג"ח ממשלת ארה"ב (ב-אי די בי ניו יורק על תיק MBS שמרביתו הונפק על ידי סוכנויות ממשלתיות וסמי ממשלתיות) ועל יתרת עו"ש ופיקדונות בבנק ישראל וב-FED.

פירוט מבנה כרית הנזילות

לרבעון שהסתיים ביום		הנכסים שנכללו
31.12.2018	30.06.2019	
במיליוני שקלים חדשים		
12,535	13,136	מזומן
22,478	21,687	אג"ח מדינת ישראל/מק"מ
5,023	5,224	אגח מדינות בחול
404	781	אגח ריביוניות
1,358	607	אגח משכנתאות שהונפקו על ידי תאגיד ציבורי
897	588	אג"ח תאגידים AA
135	180	אג"ח תאגידים A
42,830	42,202	סך-הכל

חישוב יחס כיסוי הנזילות הקבוצתי מתבסס על חישוב עצמאי של כל אחת מחברות הקבוצה. הנהלת הבנק הגדירה לכל חברה בקבוצה יעד יחס כיסוי נזילות מינימאלי. העברת נזילות מחברת אי די בי ניו יורק לחברת האם (הבנק) מוגבלים על ידי אסדרה מקומית. ההכרה בעודפי הנזילות של אי די בי ניו יורק במודל הקבוצתי מוגבלות בהתאם. עודפי הנזילות של בנק מרכנתיל דיסקונט, הפועל תחת מסגרת פיקוחית זהה לזו של הבנק, נכללים במודל הקבוצתי. מרבית עודפי הנזילות של הקבוצה מקורם בעודפי הנזילות של הבנק.

התפלגות יחס כיסוי הנזילות לפי ישויות משפטיות בקבוצה (ממוצע לרבעון רביעי)

לתקופה שהסתיימה ביום		
31.12.2018	30.06.2019	
באחוזים		
124.8%	133.3%	קבוצת דיסקונט
136.4%	148.4%	הבנק
110.8%	120.0%	א די בי ניו יורק
133.1%	164.6%	בנק מרכנתיל דיסקונט
124.8%	133.3%	סך-הכל

ריכוז עודפי הנזילות בבנק מאפשר גמישות גבוהה בניהול הנזילות הקבוצתית. בצד הציפיה לניהול עצמאי של סיכון הנזילות על ידי חברות הבת, יכולה הנהלת הקבוצה להעביר נזילות בין חברות הקבוצה.

יחס כיסוי הנזילות במטבעות העיקריים

הבנק מודד גם את יחס כיסוי הנזילות במטבעות העיקריים. ליום 30 ביוני 2019 עמד יחס הכיסוי במטבע שקל על 127.9% לעומת 139.1% ביום 31 בדצמבר 2018. הגורמים העיקריים שהביאו לעליה ביחס היו גידול באשראי לציבור ובתזרים היוצא נטו מעסקאות החלף (swap) מט"ח/שקל סמוך לסוף הרבעון. מנגד, חל גידול בתיק פקדונות הציבור אשר קיזז חלק מהירידה. בסך מטבעות החוץ עמד יחס כיסוי הנזילות ליום 30 ביוני 2019 על 145.4% לעומת 121.5% ביום 31 בדצמבר 2018. הגורם העיקרי שהביא לעליה ביחס היה גידול בתזרים הנכנס נטו מעסקאות החלף (swap) מט"ח/שקל. במטבע דולר עמד יחס כיסוי הנזילות ביום 30 ביוני 2019 על 143.2% לעומת 119.0% ביום 31 בדצמבר 2018. הגורם העיקרי שהביא לעליה ביחס היה גידול בתזרים הנכנס נטו מעסקאות החלף (swap) מט"ח/שקל. במטבע אירו עמד יחס כיסוי הנזילות ביום 30 ביוני 2019 על 103.5% לעומת 107.6% ביום 31 בדצמבר 2018. הגורם העיקרי שהביא לירידה ביחס היה ירידה בתזרים הנכנס נטו מעסקאות החלף (swap) מט"ח/שקל. לקבוצת דיסקונט עודפי מקורות על פני שימושים במט"ח, בעיקר בדולר ובאירו. בהתאם, הבנק פועל בלהשקיע את עודפי הנזילות בניירות ערך, פקדונות בבנקים ובשוק עסקאות החלף (swap) מט"ח/שקל הבינבנקאי. פעילות זו מאפשרת לבנק לווסת בין שיקולי הנזילות לבין שיקולי התשואה בשימוש בעודפים אלו.

סיכון מימון - נכסים זמינים ולא מוגבלים

הבנק משעבד נכסים מתוך כרית הנזילות למספר צרכים, בדגש על שימוש כבטחונות לפעילות פיננסית מול גופים כגון הבורסה, בנק ישראל וכדומה. ככלל כל הנכסים הנזילים המשועבדים נגרעים מכרית הנזילות במסגרת המדידה היומית, למעט נכסים אשר שועבדו במסגרת הבטחת יכולת מימוש נזילות אשר לא מומשה בפועל. אלו נגרעים רק כנגד ניצול. ביטחונות אשר שועבדו לטובת הבנק אינם מוכרים בכרית הנזילות.

נכסים זמינים ולא מוגבלים

31.12.2018	30.06.2019	
במיליוני שקלים חדשים		
59,928	60,404	סך הנכסים ליום
6,128	6,023	חובת הנזילות
7,562	7,387	מתוכם שועבדו
534	615	מתוכם ניתנו כביטחונות
45,704	46,378	סך הנכסים הזמינים

סיכונים נוספים

סיכון תפעולי

סיכון תפעולי הוא הסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או ממשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. הסיכון התפעולי שלוב בכל קווי העסקים, המוצרים, המערכות ותהליכי העבודה המבוצעים בבנק. לפיכך, קיימת חשיבות למודעות ולניהול הסיכון התפעולי בכל רמות התפקיד.

לפרטים נוספים בדבר סיכונים תפעוליים, ובכלל זה אודות סיכוני מעילות והונאות, אודות המשכיות עסקית ואודות סיכוני מיקור חוץ וספקים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2018, ואשר עומד לעיון באתר הבנק, באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך ובאתר מאי"ה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (עמ' 65-69).

סיכונים אחרים

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2018, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 69-81).

טיטות חוזר בדבר פיקוח על שלוחות בחו"ל וציות ופונקציית הציות בתאגיד הבנקאי - תיקונים להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 306 ו-308, וטיטות עדכון לקובץ שאלות ותשובות ליישום הוראה 308. הטיטות הופצו ביום 11 ביולי 2019. עדכון ההוראות מוצע במסגרת פעולות הפיקוח על הבנקים לחיזוק הפיקוח של התאגידים הבנקאיים על שלוחותיהם בחו"ל ועל פעילות הקשורה לחו"ל.

סיכוני אבטחת מידע והגנת הסייבר

איומים במרחב הסייבר

ברבעון הראשון של שנת 2019 לא היו תקרית קיברנטית אחת או יותר שהשפיעו מהותית על המוצרים או השירותים של הבנק או של הקבוצה, על קשריהם עם לקוחות או על התנאים התחרותיים.

לפרטים נוספים בדבר סיכוני אבטחת מידע והגנת הסייבר, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2018, ואשר עומד לעיון באתר הבנק, באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך ובאתר מאי"ה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (עמ' 71-72).

סיכונים סביבתיים

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2018, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 72).

סיכונים משפטיים

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2018, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 73-74).

סיכוני ציות

פעילות קבוצת דיסקונט מול בנקים הפועלים ברשות הפלשתינאית. ביום 30 ביוני 2019 התקבל בבנק כתב שיפוי חתום בידי החשב הכללי, המאריך את תקופת השיפוי עד ליום 28 בפברואר 2021 (כאשר המדינה רשאית להאריך מועד זה עד ליום 31 במאי 2021). בין היתר, התחייבה המדינה בכתב השיפוי לשפות את הבנק ואת מרכנתיל בסכום של עד 1.5 מיליארד ש"ח לכל אירוע בר שיפוי. כן התחייבה המדינה לשפות את הבנקים גם בגין הליכים שיסתיימו בקנס מוסכם בארה"ב (ללא הרשעה). התחייבות המדינה לשיפוי כפופה לסייגים ולתנאים בהם הבנקים נדרשים לעמוד, בדומה לסייגים ולתנאים שנקבעו בכתב השיפוי המקורי.

ביום 30 במאי 2019 התקבלה בבנק הודעת היועץ המשפטי לממשלה על הארכת תקופת החסינות לפי כתב החסינות הקיים, עד ליום 31 במאי 2020. לאור האמור, ימשיך הבנק בשלב זה במתן שירותים לבנקים הפועלים ברשות הפלשתינאית.

לפרטים נוספים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2018, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 74-77).

עדכון קובץ שאלות ותשובות ליישום צו איסור הלבנת הון והוראת ניהול בנקאי תקין 411 בחברות כרטיסי האשראי. ביום 17 באפריל 2019 פרסם הפיקוח על הבנקים נוסח מעודכן של הקובץ. בין היתר עודכנה ההנחיה הנוגעת לחלוקת האחריות בין הבנקים לחברות כרטיסי האשראי לגבי ניטור פעילות בלתי רגילה והעברת דיווח לרשות איסור הלבנת הון. ההנחיה היא שבהנפקה משותפת, חברת כרטיסי האשראי והתאגיד הבנקאי יקבעו ביניהם מי האחראי לניטור הפעילות, כאשר על הצד שאינו אחראי מוטלת החובה לספק לצד האחראי את המידע הרלוונטי על הקוק שממצא אצלו.

סיכון התנהגותי (Conduct Risk)

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2018, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 77).

חשיפה לסיכונים חוצי גבולות

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2018, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 77-80).

סיכון אסטרטגי

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2018, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 80).

סיכון מוניטין

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2018, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 81).

תגמולים לנושאי משרה בכירה

לפרטים בדבר תגמולים לנושאי משרה בכירה, בהתאם לאמור בתקנות 21 ו-22 לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל-1970, ראו בפרק "ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם", בדוח שנתי 2018 (עמ' 265-267).

● תוספות

לפרטים בדבר קשרים בין הדוחות הכספיים לבין סכומים פיקוחיים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2017, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 88-96). לפרטים בדבר איגוח, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2017, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 97).

אבי לוי, סמנכ"ל בכיר
מנהל הסיכונים הראשי

לילך אשר-טופילסקי
המנהלת הכללית

שאל קוברינסקי
יו"ר הדירקטוריון

נספח: מילון מונחים

איכות ניהול	הערכת נאותות ואפקטיביות ניהול הסיכון (אפקטיביות הבקורות).
אינדיקטור (Key Risk Indicator)	אמצעי / מחוון שנועד להציג את מצב החשיפה ביחס לסיכון.
אירוע כשל	אירוע בו התממש סיכון, בין אם נגרם נזק לבנק ובין אם לאו.
אשראי ברוטו	אשראי מאזני וחופף מאזני לפני הפחתת סיכון אשראי (CRM), לפני המרה לאשראי (CCF) ולפני הפרשות להפסדי אשראי.
אשראי חופף מאזני	כולל: מסגרות מחייבות בלתי מנוצלות, ערבויות, אשראים דוקומנטריים ונגזרים. מסגרות מחייבות - כל מצג שניתן ע"י התאגיד ללקוחו למתן אשראי (מאזני ו/או חופף מאזני) בין בכתב, בין בע"פ ובין בדרך של התנהגות ואשר ניתן לצפות כי לקוח סביר יסתמך על המצג ככזה המחייב את הבנק.
אשראי מאזני	אשראי (לציבור, ממשלות) ואג"ח.
בטוחות / ביטחונות	נכסים שונים (סחירים ושאינם סחירים) המיועדים להבטחת החזר חובות הלקוח, כאשר אינו עומד בהחזרים השוטפים והמוסכמים בינו לבין הבנק.
הפחתת סיכון אשראי (CRM – Credit Risk) (Mitigation)	מקזזי סיכון המותרים עפ"י הוראות באזל II (בעיקר: ביטחונות נזילים משועבדים כנדרש). לפי הוראות אלה הבנק יכול, בעת חישוב דרישות ההון, להפחית את חשיפת האשראי שלו כלפי הצד הנגדי, ובכך להביא בחשבון את השפעת הביטחון.
הפרשות להפסדי אשראי	עתודה שיוצר הבנק לכיסוי הפסדים צפויים בגין חבויות לקוחותיו. לפי הנחיות בנק ישראל יש לבצע הפרשות פרטניות וקבוצתיות. הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני - הפרשה הנדרשת לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני וזוהו כפגומים. הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי - הפרשה בגין קבוצות גדולות של חובות (תקינים ולא תקינים) לרבות הפרשות להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור הנמדדות בשיטת "עומק הפיגור".
חוב בהשגחה מיוחדת	חוב שיש לו חולשות פוטנציאליות בגינן נדרשת תשומת לב מיוחדת של ההנהלה. אם חולשות אלה לא יטופלו, התוצאה עלולה להיות הרעה בסיכויים לפירעון האשראי או במעמדו של התאגיד הבנקאי כנושה.
חוב נחות	חוב שמוגן באופן בלתי מספק על ידי השווי הנוכחי המבוסס של הביטחונות ושל יכולת החזר של החייב, ולפיכך קיימת אפשרות ברורה שהבנק יספוג הפסד מסוים אם הליקויים לא יתוקנו. נדרש שתהיה חולשה מוגדרת היטב אשר מסכנת את מימוש החוב.
חוב פגום	חוב שהבנק צופה כי לא יוכל לגבות את הסכומים המגיעים לו ובמועד שנקבע על פי הסכם החוב.
יחס כיסוי הנזילות (LCR)	יחס בין מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה לסך תזרים המזומנים היוצא נטו במהלך 30 הימים הקלנדרים הבאים.
יעד עסקי	מטרה עסקית המוגדרת במונחים כמותיים או איכותניים, ובכפוף למגבלות התיאבון לסיכון.
יתרת חוב רשומה	יתרת חוב, לרבות ריבית צבורה שהוכרה, פרמיה או ניכיון שטרם הופחתו, עמלות נדחות או עלויות נדחות שנזקפו לחוב וטרם הופחתו בניכוי כל חוב שנמחק חשבונאית. ריבית שלא הוכרה, או הוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה, לא תיכלל ביתרת החוב הרשומה.
מבחן קיצון מקרו כלכלי אחיד	מבחן הקיצון שמפרסם הפיקוח על הבנקים, המבוסס על תרחיש אחיד לכלל המערכת הבנקאית ועל פרמטרים מקרו כלכליים שגיבש הרגולטור.
מבחני רגישות	שיטה שבאמצעותה אומדים את השפעתו של שינוי בגורם סיכון יחיד (Single Factor), או במספר גורמי סיכון, על מצבו הפיננסי של התאגיד הבנקאי (לדוגמא, בסיכויי שוק - ירידה חדה בשיעור הריבית, בסיכויי אשראי - ירידה חדה במחירי הדיור).
מגבלה (פנימית)	היגד הנקבע על ידי הבנק, המהווה גבול לפעילות במסגרת התיאבון לסיכון.
מתווה הון	תוכנית מפורטת של תחזית יחסי ההון לשנים הקרובות, הכוללת את ההנחות ששימשו לתחזית, תיאור השפעות הצפויים על שכבות ההון ויחסי ההון, ניתוחי רגישות לסיכונים העיקריים, ועמידה של הבנק ביעדי ההון. מתווה ההון מהווה בסיס לקביעת המלצה להנהלה ולדירקטוריון בדבר יעדי הון של תוכנית העבודה, ובכלל זה הכרית ההונית, תקציב נכסי הסיכון, הנפקות הון וחלוקת דיבידנד.

נספח: מילון מונחים (המשך)

עסקאות בנגזרים אשר אינן נסחרות בבורסה רשמית, והבנק הינו צד לעסקה.	נגזרים מעבר לדלפק (Over The Counter - OTC)
מעקב אחר השינויים בנכסי הסיכון ובסיס ההון של הקבוצה והערכת העמידה ביעדי ההון שנקבעו על ידי הדירקטוריון.	ניטור יחסי ההון
נועד להצביע על החשיפה לסיכון כאשר היא מגיעה לרמה מסוימת לפני המגבלה.	סף התרעה
הערכת הסיכון המצרפי הגלום בחשיפות ובפעילות של הבנק.	פרופיל סיכון
משקף את טעמי הסיכון של התאגיד, ועקבי עם האסטרטגיה העסקית, תכנון ההון, תכנון הנזילות ומקורות המימון של התאגיד. התיאבון לסיכון כולל מגבלות כמותיות ויעדים איכותיים המתווים את קביעת המדיניות העסקית הקבוצתית בתחומי הסיכון השונים, ומהווה כלי מרכזי של הדירקטוריון לפיקוח ובקרה על פרופיל הסיכון של התאגיד.	תיאבון לסיכון (Risk Appetite)
ניירות ערך אשר לא סווגו כאגרות חוב מוחזקות לפדיון או כניירות ערך למסחר.	תיק זמין למכירה
מורכב מפוזיציות במכשירים פיננסיים המוחזקות עם כוונת מסחר, לצורך מכירה חוזרת בטווח זמן קצר, ו/או מתוך כוונה להרוויח משינויי מחירים ממשיים או צפויים בטווח קצר או ללכוד רווחי ארביטראז'. כדי שמכשיר פיננסי יחשב כחלק מהתיק למסחר עליו להיות חופשי מאמנה כלשהי המגבילה את סחירותו או שקיימת אפשרות לגדרו באופן מלא.	תיק למסחר
ניירות ערך אשר לבנק יש כוונה ויכולת להחזיקם לטווח ארוך/ עד למועד הפדיון. התיק מוצג לפי שיעור התשואה לפדיון, הגלום בו מיום קנייתו.	תיק לפדיון
שיטה לניהול סיכונים המשמשת להערכת השפעותיו הפוטנציאליות של אירוע ספציפי ו/או שינוי במערך משתנים פיננסיים על מצבו הכספי של תאגיד בנקאי. באופן מסורתי, הדגש בתרחישי קיצון הוא על אירועים חריגים אך מתקבלים על הדעת.	תרחישי קיצון (Stress Tests)
המרה של פריטים חוץ מאזניים לשווה ערך לאשראי - לפי הגישה הסטנדרטית של באזל II, פריטים חוץ מאזניים מומרים לשווה ערך חשיפות אשראי באמצעות שימוש במקדמי המרה לאשראי.	Credit Conversion - CCF Factors
נספח להסכם ISDA המסדיר את נושא הבטוחות בגין עסקאות בנגזרים מול הצד הנגדי. בנספח זה נקבע סכום סף המשקף את החשיפה המרבית לה מוכן כל אחד מהצדדים הנגדיים להיחשף, ללא בטוחות.	Credit Support Annex - CSA
הסכם בינלאומי המאפשר קיזוז של התחייבות ודרישות הדדיות שמקורן בעסקאות בנגזרים מעבר לדלפק, במקרה של חדלות פירעון צד נגדי.	International Swaps - ISDA and Derivatives Association
במטרה להפחית את העלמות המס על ידי משלמי מסים אמריקאים, בשנת 2010 חוקק בארה"ב ה-Foreign Account Tax Compliance Act (לעיל ולהלן "FATCA"). מכח ה-FATCA חויבו גופים פיננסיים מחוץ לארה"ב לזהות ולדווח לרשויות המס בארה"ב על כל מי שהינו אזרח ארה"ב או תושב ארה"ב המחזיק אצלם חשבון פיננסי. האסדרה נכנסה לתוקף ביום 1 ביולי 2014. יישום האסדרה מבוצע במדינות רבות, לרבות ישראל, במסגרת הסכם בין מדינת ישראל לבין ישראל וארה"ב.	Foreign Account - FATCA Tax Compliance Act